

VERONIKA
ŠIKULOVÁ

NEDELNÉ
POPOLUDNIE
NA OSTROVE
LA
GRANDE
JATTE

**NEDEL'NÉ
POPOLUDNIE
NA OSTROVE
LA GRANDE
JATTE**

VERONIKA ŠIKULOVÁ

NEDEĽNÉ
POPOLUDNIE
NA OSTROVE
LA GRANDE
JATTE

slovart

Tento projekt finančne podporil z verejných zdrojov

u. fond
na podporu
umenia

Text © Veronika Šikulová 2025

Slovak edition © Vydavateľstvo SLOVART, spol. s r. o., Bratislava 2025

Všetky práva vyhradené. Žiadna časť tejto knihy sa nesmie reprodukovať ani šíriť v nijakej forme ani nijakými prostriedkami, či už elektronickými alebo mechanickými, vo forme fotokópií či nahrávok, respektíve prostredníctvom súčasného alebo budúceho informačného systému a podobne bez predchádzajúceho písomného súhlasu vydavateľa.

ISBN 978-80-556-6786-7

1.

Volá sa Alica Dupinová a býva v Paríži. Nie, volá sa Mária Antoinetta... To je jedno, býva v Modre alebo v Paríži.

Možno trestuhodne premrhala svoj život.

Niektoré vety sú zbytočné a iné dlhé, lebo slov je veľa. Inak dlhé, ako keď čítate Prousta, tam sú chodníkmi. Odbočíte, dva- aj trikrát, no Proust vás vždy privedie na hlavnú alebo do cieľa, hoci, existuje cieľ? Skrátka, niekam, kde, povedzme, nájdete úľavu...

Slovenský autor vás však musí trochu vodiť za nos. Krajina je krpatá, tak umelo vytvára čosi ako bludisko, nastavuje nohu, zámerne, literárne, aby ste si to putovanie v zmare akože užili.

Spisovateľ musí okolo čitateľa trochu tancovať, tany, tany, tany, čosi ako tango.

Toto je však slovenské tango na európsku nôtu, nie je ťažké tancovať ho, skúsený harcovník čitateľ ľahko zvládne základné slovenské tango, tanečné figúry.

Tu treba podotknúť, že prvá kapitola sa asi odohráva v sne, na ceste do Grenoblu. Druhá, tretia a kapitoly nasledujúce by sa mohli odohrávať v súčasnosti, autorka je momentálne v Paríži. Ale aj tie (kapitoly) by mohli byť tangom, keby jej stále čosi nezavadzalo, pričom tangom nazýva spôsob prehovoru.

Nemá nič, len to, ako ukladá vety, kvety, svety, vietty, jej tajomstvo zmocnenia tanečného parketu, dráhy

tanga spočíva v zaujatí správneho postoja, v dosiahnutí mačacieho pohybu. Základný tangový krok na osem dôb. S tým sa nebudeme veľmi tentočkovať, tango je predsa improvizácia, a nie základný krok, možností, aj v tangu, je nekonečne veľa, záleží na invenčnosti tanečníka alebo spisovateľa, ako zaujme svojho čitateľa a, doslova, prekvapí na každom kroku...

Začíname: muž, ľavou nohou vzad (ty kokos, začíname „návratom“ a ešte s meškaním) – Praha, výpravca sa vyparil, nástupište, žena hrdinka ľavou nohou vpred – pani, čo ju hrá, cestuje za manželom do Grenoblu, muž pravou nohou bočne doľava – čo muž, muži, ordinárni cestujúci, ktorých už nič neprekvapuje, bujnejší zmätok, po revolúcii to v Čechách aj na Slovensku vyzerá ako na Klondajku, samá reklama, odporné stánky, vzduchom na trhoch vejú podprsienky za facku medzi ružičkovým kelom a gigantickými kalerábmi, hory plastových šľapiek, kožušinových papúč, vékrájače zeleniny a ovocia, čistiace prostriedky, budúcnosť v nedohľadne, nepripomenuteľná minulosť, nič, poďme radšej doľava, žena pravou bočne doprava, pani cíti, že sa vráti iná, čosi je vo vzduchu, obľúbené eskapády samotného Boha, jej svet tuším stratil na sile, noviny, v ktorých pracovala, skrachovali, posledné čísla už ani kolportéri nechceli, po uliciach Bratislavy ich rozfukoval vietor, no po revolúcii akoby skrachovala celá krajina, ba čoskoro sa môže stať čokoľvek, a aj sa stane, lesmi sa kotúľajú odrezané hlavy a na družstve v jej meste rozpúšťajú mŕtvolý v kyseline.

Muž pravou nohou vpred mimo ženy, má vlastnú, so zarastenou tvárou, podáva jej do autobusu zabalenú

škatuľku s parfomom, žena ľavou nohou vzad, čo to môže byť za muža, keď niečo cíti k nej?, muž ľavou nohou vpred mimo ženy – klopanie na dvere smradľavého hajzľa na autobusovej stanici, ja som, – ozyva sa ako Ježiš, keď sa zjavil učeníkom, a potom veta: Už si?, satanské tango, žena pravou nohou vzad – celý čas si navrávala, že o nič medzi nimi nejde, jej bezbrannosť a osamelosť, muž pravou nohou prinožiť: „O chvíľu ti to odchádza, aby si nezmeškala,“ žena ľavou nohou predkrížiť... je nič netušiacim objektom neznámeho sveta mužov, voči ktorému sa nikdy nevedela brániť, muž ľavou nohou vpred, autobus zaplavili ešte odpornejší ľudia ako na stanici, českí a slovenskí legionári, zopár študentov, cestujúci za prácou, prostitútky, a to sme, prosím, ešte len na začiatku prvej kapitoly... Ďalej sa všetko komplikuje, rátajú sa aj vynechané kroky, kráčanie (*caminata*), križenie (*cruzada*), ukončenie (*resolución*), sme na začiatku, takých začiatkov, ale aj koncov bude koniec koncov možno v každej kapitole niekoľko.

Pani cestuje za manželom do Grenoblu, máva na rozlúčku cudziemu mužovi, dokonca za ním narieka, zdá sa jej, že ten, čo zostáva a máva, ju mal rád, ako tam stojí, kýva jej ako mama, ona si pritláča tvár na sklo a plače, ľudia z autobusu ho všetci poznajú z televízie, to je on, šepkajú si, ale keď autobus zahne za roh, akoby sa v nej zobudil veselý rarášok, rozbalí balíček s parfomom, navoňavkuje sa, okolo nej krúži tanečná choreografka Šikulová, aby ste to nemali také ľahké, jej vety sú tanečnými figúrami, jej kapitoly, aj postavy, aj tých táng bude ešte niekoľko, výsledkom je choreografia viacerých tanečných párov a ich tanečnej

majsterky, ktorá ustavičným krúžením okolo, nastavovaním pravej nohy zúčastneným, rôznymi dôvetkami, historickými, psychologickými exkurzmi všetko len komplikuje... Cesta je dlhá, autobus sa vo Švajčiarsku pokazí, šofér púšťa filmy s Vlastom Burianom a po autobuse koluje fľaša, čakajú, kým príde z Prahy ďalší autobus, nik neodchádza, všetci sú rovnako chudobní, ale keď v Lyone vystúpia, sú z nich takmer priatelia a mávajú si, možno by mali spolu dakam odcestovať. Ešte aj do spánku sa jej rozlieva liguére.

Víložka moja, tolko sa toho po ceste do Lyonu udia-
lo, že... škoda reči.

V Grenobli bude teraz chvíľu bývať a potom sa doň vracia a nevracať takmer každý rok.

Prišla sem za mužom, vedcom, on za pracovnými povinnosťami, a ona sa túlala mestom, jasala a čítala Stendhala, ktorý sa v Grenobli narodil, počúvala Foule sentimentale od Alaina Souchona, ona bola ten dav, stelesňovala všetko, o čom sa v tej pesničke spievalo, preto sa jej tak páčila.

Ach, doma na Slovensku všetci videli život v ružovom, po revolúcii všetci načiahli ruky a hrabali, mať množstvo vecí, potom chcieť niečo iné, akoby ich ktosi nútil veriť, že šťastie je mať plné napríklad skrine, robme si srandu zo seba, lenže na tú po revolúcii všetci zabudli, ponárali a vynárali sa z krabíc a plastových obalov, chceli vyzeráť ako Rakúšania alebo Nemci, ktorí sa po revolúcii chodili na nich pozeráť, umytí, nepoužívaní a smutní, nepotrební, aj oni boli súčasťou toho porevolučného

sentimentálneho davu v rakúskych dirndloch z blšieho trhu zo Schwechatu, zlodeji z rakúskych veľkoobchodov na predmestí Viedne, zlodeji z malých obchodov v centre, pred ktorými stávali predavači a ponúkali parfumy v zľave alebo zadarmo, ale iba keď ste si kúpili krém.

Predtým ako odcestovala, všetci, ktorým sa zmienila o Grenobli, hoci v ňom takmer nik nebol, o ňom rozprávali s radosťou.

V šesťdesiatom ôsmom v Grenobli predsa Československo na Olympiáde triumfálne vyhralo 5 : 4 v hokeji nad Rusmi a český komentátor vtedy kričal: „Pět... štyri... tři... dva... jedna... konéééc... Vážení sportovní přátelé hokeje... Porazili jsme Rusko... co to tu říkám, melu, sovětské hokejisty... ale přece – Rusáky...“

– Ty fašist! – kričal tréner Tarasov na nášho Golonku a on od radosti robil lastovičky!

V šesťdesiatom ôsmom 21. augusta pustila jej tehotná mama rádio a vypočula si dramatické hlásenie o okupácii Československa a o únose slovenských politikov do Moskvy, opakovali to dookola. Zneli však aj povzbudivé slová pre všetkých obyvateľov Československa.

„Občania, nedajte sa vyprovokovať, zachovajte rozvahy, buďme jednotní, rozvážni, statoční a silní. Nikdy nezraďme našu spoločnú vec!“

– Obsadili nás Rusi, – kričí tatko, ktorý sa vrátil s Edom Fialom do domu na kopci.

Keď sa popoludní dolu modranským námestím prestali valiť tanky, nasadli tatko, Edo a maliar Mišo Studený na fiatku a vybrali sa nad Dubovú, do Lintavy, pod

Červeným kameňom. Tu si Rusi rozložili tábor. Zastavili sa u tatkovej sestry Bety na Dubovej, možno bude vojna, treba urobiť nákupy. Jej syn, náš Jurko, odchádzal vtedy študovať do Dubnice nad Váhom, stál medzi dverami a bál sa. Bude vojna!

Napokon pozbierali všetky zvyšky svojej ruštiny a chodili Rusov každý deň presviedčať, nech neblbnú – tu nie je žiadna kontrarevolúcia, tu sa vlastne nič nedeje, ľudia chcú iba o niečo viac demokracie, vlastne chcú budovať socializmus, ale s ľudskou tvárou. Prítom dôstojníkom aj mladým vojakom ponúkali Edovo víno a klobásky. Rusi neodmietnu a počúvajú, niektorí aj debatujú. Ale rozkaz je rozkaz – oni majú svoje informácie a rozkazy sa musia plniť.

Chodia s ostatnými Modranmi von aj po nociach – maliar Mišo Studený zoberie vedro s farbou, s bielym vápnom, niekto iný veľké štetky – veď štetky, čo si nimi ľudia líčia domy, sa nájdu v každom dome. Úlohy majú rozdelené – Edo dáva pozor, tatko s Mišom vyberajú steny a vymýšľajú heslá. Mišo líči steny výrazným bielym písmom. Siláci ho podopierajú alebo vymyslia dáku podporu, na ktorej počas písania stojí. Nápis sú profesionálne a dôkladné.

A ráno, keď sa Modrania zobudia, nachádzajú – na plotoch a na voľných stenách domov popri ceste obrovské nápisy, ruské, v azbuke:

Uchadite na rodinu!

Zachvatčiki, idite domoj!

Zdes nikakoj kontrarevoljucii net!

Z miestneho rozhlasu sa prihovára pán Štefko: – Modrania, nikdy nezabudnime na tieto dni, neprihovárajte

sa im, pozor, tie svine vás môžu zastrelit! – a Mišo, Edo a Vinco obracajú navigačné tabule o 180 stupňov a pre-maľovávajú návestia. Na námestí je smerovka, kde je namiesto Šenkvice, Pezinok či Bratislava iba Maskva – 4 200 km. Na zelovoci pani Reichovej, čo mala na ruke vytetované číslo z koncentračného tábora a najkrajšie oči na svete, veľké ako čierne mandarínky, ale s teplým oranžovým prísvitom, je obrovským, – tlačným výrazným Mišovým rukopisom napísané velikánske „NEZABUDNI!“

Tento nápis sa počas rokov normalizácie nepodarí zaretušovať. Roky a roky, možno až dodnes, keby si to dakto pamätal a skúmal, presakuje na celom bočnom priečelí zelovocu priamo na hlavnej ulici uprostred Modry oproti pošte a miestnemu úradu „NEZABUDNI“ a roky víta všetky autá prichádzajúce do Modry od Bratislavy – a ľudia sa pýtajú – na čo to vlastne nemáme zabudnúť? – lebo tuším všetci medzitým zabudli.

Vráťme sa však do reality, lebo predstavenie sa vlastne iba začína. Je jeseň, v Modre dozrieva hrozno, pije sa burčiak, potom sa ochutnáva mladé víno.

Prišla za manželom do Grenoblu a stále rozmýšľa o Modre, o jej krajine, ktorá sa zmenila behom pár mesiacov na nepoznanie.

2.

Volá sa Alica Dupinová alebo Mária Antoinetta a pracuje v knižnici, no teraz v skutočnosti sedí v Paríži, oproti zastávke metra Pont Marie. Starne, je v prechode a bojí sa smrti. Sestra Agáta má o dva menej a sesternica Judita o dva od Agáty viac a nového chlapa. Kolegyňa Katka o pár rokov menej, Tina o rok viac, Iris je rovnako stará. Aj riaditeľka je od nej o voľačo mladšia. Všetky sú na prechode do neznámej krajiny.

Býva na Štúrovej číslo 57, v Modre, oproti kostolu a kaviarni Staré časy. Tam, kde bola tá zmrzlináreň, do ktorej všetci chodili. Štúrova ulica plynule na dolnom konci prechádza do ulice Dolnej k cintorínu, kde leží jej mama, a ďalej po Šenkvickej hradskej až do Šenkvic. Smerom hore mierne stúpa do kopca, cez Kráľovú, potom je Dubová, tam má pochovaného otca, Častá... a tak.

Jej muž má výhodu, má onkologické ochorenie, môže pracovať z domu. Je vedec, fyzik, teoretik, prejde pár krokov z izby do kuchyne a je v práci. Škoda, že kuchyňa je primalá, muž má všade porozkladané veci, a tak ona v nej nemôže robiť takmer nič, len upratovať. Keď mu vynadá, má výčitky svedomia. Hnevá sa, aj keď povie, že keď mu lekár stanovil diagnózu, ulavilo sa mu.

Keď je v dome choroba, je všade. Varí sa v polievke, kvitne v záhrade, liahne sa z vtáčích vajíčok nad oknami, zvoní z veže, vžiera sa do domu ako burina,

obrastie radostné dni, nájde štrbinu a zrazu je dnu. Je bodkou za každou vetou, ona je tá veta, stáva sa ňou, je jej druhým – najskôr vedľajším, neskôr hlavným významom, je medzi riadkami, to sú jej hriadky, včera mala premiéru na balete, zajtra pôjde pozrieť na festival Feliber poetry, ktorý organizuje v knižnici.

So starnutím a s chorobami je to podobne, ako keď je žena v očakávaní, vonkajší svet ju prestáva zaujímať, svet je predsa v nej, u nich doma, tam sa odohrávajú tie najdôležitejšie veci, podobne je to s ochorením – nič nejestvuje, len túžba z toho vyviaznuť a nezblázniť sa, na chvíľu voľne dýchať. Pod každým stromom v záhrade si plače jamku.

Niekedy v kostole má chuť ľahnúť si na studenú dlážku, položiť si na ňu pravé alebo ľavé líce, zmeniť skupenstvo, zmeniť sa na trochu vody, ktorú by kostolník stiahol portvišom, alebo nestiahol a ľudia by po nej chodili.

Ešte prednedávnom v kostole každú nedeľu čítavala z Písma. Druhé čítanie, to bolo jej. Dokonca to uvádzala do prihlášky na teológiu, ktorú chcela laicky študovať. Napokon ju okolnosti odhovorili. Bola aj v Ruži, v spoločenstve ľudí, ktorí sa modlievali ruženec. No nie je už ani tam a už ani nečíta. Najskôr ju vyhodili z Ruže a potom ju nechceli za čítačku, hoci si vždy, keď zomrela dáka babka a bolo treba do konca roka za ňu odoberať a platiť dáke časopisy, kalendáre alebo cédečka, ani raz nepovedala nie, aj keď zostávali doma ležať nevybalené. Chvíľu pátrala po dôvode, napokon sa dozvedela, že v knihách používa vulgarizmy.

Omnoho viac jej prišlo ľúto, keď ju nepustili na Vianočný koncert ako účinkujúcu do evanjelického

nemeckého kostola, ktorý bol odsvätený a slúži ako kultúrny priestor. Používa v knižkách vulgarizmy, evanjelická cirkev sa s nimi nemôže stotožniť.

A tak nečíta v kostole a nechodíeva do evanjelických kostolov v Modre, aby neказila svatý odér.

Podobne premýšľa aj v práci, požičiava väčšinou zlé knihy malým deťom, na porade by zavše rada zakričala, že ona nič nemá, len tie knihy, tatko bol spisovateľ, vždy sa u nich aj nahlas čítalo a debatovalo o kumšte, čítala ako štvor- či päťročná, všetko a všade, presťahovala sa pod strechu z knižky a nikdy odtiaľ neodišla, tam je jej svet, uráža ju, čo podsúvajú ľuďom, aj to, že na besedy so spisovateľmi, ktoré pripravuje, takmer nik nechodí, vlastne je pri tom, pomyslí si raz po kurze písania, keď jej študentka prinesie text, ktorý napísala umelá inteligencia, a ona ho opravuje, takto zaniká literatúra. Zmar sa začal v krajinách, ako je Slovensko.

O literatúre sa nerozpráva s nikým. Niekedy, keď beseduje s autorom v knižnici, prepašuje do rozhovoru niečo, čo si myslí. S kolegyňami väčšinou žartuje alebo preberá pracovné veci.

Vždy bola lepšia čitateľka ako žiačka, manželka aj mama.

V detstve im čítali mama aj otec. Vlastne, vyrástli na ľudových rozprávkach. Čítali im z toho trojzväzkového Dobšinského s Fullovými ilustráciami, zo Zlatej a Striebornej knihy rozprávok od Boženy Nemcovej, ktorú ilustroval Štefan Cpin. Tie ilustrácie vnímala veľmi podobne ako maľby v ich kostole či vitráže Edity Ambrušovej v kostole na Dubovej.

Rozprávka je však rozprávka. Otec mal rád Sama Czambela a Polívkov súpis ľudových rozprávok. Boli iné ako tie z Dobšinského, kratšie, neznáme, takmer nik ich nepoznal a najmä, Janko Gondášik a zlatá panička vyšli s ilustráciami Viery Bombovej.

Prvá knižka, ktorú si z detstva pamätá, bola Cpino-va Zlatovláska. Vie ju naspamäť. Potom knižka Martina Hranka Furko a Murko. Knižka bola o ježkovcoch Furkovi, Murkovi a Furkovej žienke Mucke, ako si žili a gazdovali. V tej knižke bolo dobre. Zmokla v záhrade, sestra ju počarbala, a takáto tvorila súčasť jej detskej knižnej výbavy. Kdekoľvek ju vidí, má chuť si ju vziať s tým, že je jej.

Babička im rozprávky rozprávala. Uložila ich v Bernolákove do manželskej postele, v ktorej celý život spávala sama (dedo padol v Slovenskom národnom povstaní), sama si ľahla na posteľ, ktorú pritlačila k tej manželskej, pozastierala tak, že v izbe zostala tma. Spávala v kombinetke, a keď sa vyzliekala, jej šaty „iskrili“.

„Babi, to je krásna, ešte to urob,“ kričali z postele. Najradšej mali rozprávku o Matajovi, ktorú hovorila pomaly a potichu a zgústla si na všetkých strašidelných detailoch. Vrešľali od strachu, keď sa z jej postele ozvalo:

„Neeetrhaj, nesadilsssss!“

Inokedy škrabala na plachtu a vravela, že ide Engredy umrlec.

Niekedy zaspala a hovorila zo sna, smiali sa, no a inokedy si pomýlila rozprávku s modlitbou, Maruška šla a šla, brodila sa v tom strašnom snehu a fujavici a plakala, slzy jej primrzali na tvári, chvíľka ticha, šla a šla, pán s tebou, požehnaná si medzi ženami, smiech a krik, babi, už ide dlho, už by tam mal byť veľký Sečeň...

V piatich rokoch ju naučila čítať. Odrazu čítala sama. Všetko do radu. Nevyberala si, ani jej nik neradil.

Zapísala sa do knižnice a vyberala jednu knižku za druhou podľa abecedy či ilustrácií. Niektoré z tých knižiek mali doma, ale v modranskej knižnici bolo dobre a bol tam poriadok.

Ten sa jej páči najviac aj v tej jej, kde pracuje. Hocikeď si jej kolegyne trhajú vlasy, že nedodržiava čitateľský alebo iné poriadky, nevedia, ako im drukuje, že keď nájde knižku čo hľadá, vždy je to pre ňu zázrak. Aj preto sa vždy začuduje, keď počuje, že niekto do knižnice nechodíva... Človek nemusí všetko mať, je to elegantnejšie.

Spáva v malej izbe na posteli, v ktorej zomrel otec.

Najlepší a najveselší rozprávač, akého stretla, v jeho topánkach sa vôbec neodvážila kráčať, hneď na začiatku odbočila a stratila sa v zeline slov, z ktorej sa zavše nevie vymotať. Dôležité si nikdy nepovedali, odišiel zavčasu. Zavčasu od nich z Modry do Bratislavy k novej rodine, zavčasu do neba, no všetko, čo si povedať stihli, je dodnes to, z čoho je utkaný jej svet... Ten odchádza, vlastne už neexistuje, darmo si bude tlčiť hlavu o modranské hradby, jej vinohradnícky múr nárekov, svet bez rodičov je navždy iný a osmutnieva s odchodom každého, kto ich poznal, mal rád, kto si pamätá. Izba má okno do dvora, kadiaľ nechodia žiadni ľudia. Keď zaspáva, pozerá sa na hviezdy.

Titulky v tlači hovoria: k zemi sa blíži kométa, ktorú videli tí a tí... alebo: ktorú už neuvidia naši potomkovia... ako keby ju promovali a mali predávať. Čo všeličo neuvidia naši potomkovia! Treba dúfať, že niečo ešte áno a že vôbec dáki budú.

Ak nemôže spať, zostavuje vlády. Na Slovensku pred revolúciou aj po nej, vlastne vždy, všetky vlády stoja za kočku. Každé víťazstvo je čiastočná prehra. Zloději, mafiáni, snobi, hulváti, fašisti alebo absolventi prestížnych škôl, ktorí nikdy nikde nepracovali, dva roky v Inštitúte pre výskum práce a rodiny, krajiny, menšín, náboženstva, prevenciu a elimináciu rodovej diskriminácie, knižky nečíta takmer nik, možno si spomenú na Egyptana Sinuheta, ktorého videli u babky v knižnici. Zelená sa nenosí, podnikanie je dôležitejšie ako krajina.

Leží teda v posteli, a keď je obloha jasná, k zemi sa blížia kométy, ktoré už ľudské oko neuvidí či nevidelo, ona sa zo svojho okna pozerá na jednu trblietavú hviezdu, nechce sa jej posadiť a pozrieť lepšie, zistiť, o akú hviezdu ide, ani ísť von, na dvor, leží v posteli, pozerajú sa na seba a ona si navráva, že aj ju tá hviezda vidí.

Keď boli deti malé, večer sa spolu v posteli modlievali a zhovárali, zaspávali pri nej. Dnes si sotva poprajú navzájom dobrú noc. Niekedy spali všetci štyria aj s mužom spolu v jednej posteli.

Vždy bola šťastná, spomenula si na mikulášske rána v ich detskej izbe, na to, ako na okne zbadala v detských čižmičkách balíčky, ako budila sestru, ako ich rozbaľovali, na posteľ plnú mandarínok, a ako to všetko voňalo. Spávali v kvartetách, modlili sa zdĺhavé Otčenáše a Zdravasy, toľko si toho mali a chceli povedať, noc ich zdržovala, syn jej obracal tvár od steny k sebe, na mňa sa pozeraj, aj keď spíš, a dcéra sa s ňou rozprávala zo sna o zvieratkách.

Jej Mikuláš už dlho čokolády nenesí, vždy šiesteho vidí na okne bábiku černošku s ručníkom a žmurkajúceho chlapca, ako visia na okne aj s Aginou plavovláskou, alebo si spomenie ako ich varoval otec, v čižmách na okne nebolo nič, zabudol, mysleli si, na chodbe pri dverách v topánkach boli však dievčenské vreckovky a maškrtky. Poslednú čokoládu jej kúpil čudák Janko, ktorý jej pomáhal v záhrade. Smiala sa, že iba preto, lebo vedel, že ani ona naňho nezabudne.

Zmar sa rozmáha všade. Ešte aj v knižnici plnej kníh cítiť, ako ľudia nečítajú.

– Kurva, v tejto prdeli zostáva tuším len duchovný exil, – hovorí sestra.

– Aj exil je domov, – hovorí sestra

– Exil sú ruky, na ktorých smieš plakať. Môj exil, môj hrad, – hovorí ona.

– Cíťte sa u nás ako v exile, – hovorí sestra a obe sa smejú.

Napríklad covid – bol všade, možno aj do vesmíru ho vyprdli. Po Marse behá nejaká mašina a celé to tam nahráva. Ide vraj zistiť, či by sa ľudia nemohli rozdrapovať ešte aj tam, či by nemohli po svojom, tak ľudsky dobyť celý vesmír a zaprasiť ho. Niektorí sa už nevedia dočkať.

– Čo by si si vzala do vesmíru okrem skafandra? – pýta sa sestra, ale len tak, lebo už odchádza.

Stávali počas covidu na dvore, rúška na ksichtoch, jedna z družiek mali strach.

– Skapander, – smejú sa obe.

- Čau, – zatvára bránu.
- Au, – kričím za ňou, sestra nepočuje a vtipu sklapnú zuby naprázdno.

Keď bola malá, na hodinách výtvarnej výchovy kreslili svet v roku 2000 – autá vo vzduchu, ľudí v skafandroch, tabletky namiesto obeda, ľudí s tykadlami... Mimochodom, na tieto obrázky si často spomenula počas covidu v autobuse cestou do roboty.

- Dezinfikujte si tie paprče, – kričal šofér na cestujúcich.

Všetci na ksichtoch FFP2, niektorí gumené rukavice, slnečné okuliare, v rukách mobily, v ušiach slúchadlá.

- Respirátor FFP2 je povinný, – oznámil kovový ženský hlas v autobuse.

- Nerozprávajte sa, – dodal.

Na oknách nápis, neotvárajte ich, lebo dopravný prostriedok je klimatizovaný. Aj v angličtine.

Vystúpila a osral ju vták. Na šťastie.

V knižnici mali počas covidu stále rozcapené dvere. Vydaj cez okienko. Okienka niet, vo dverách bol stôl. Celé dni chystali objednávky. Magorinec. Decká nechodili do školy a jedna pani, že by to chcelo nejakú peknú prázdninovú knižku. Ty brdo, však sú prázdniny!

A okrem toho, kto by čítal v takej situácii?

Svet akoby im nepatril.

- Tento rok asi nikam v lete nepôjdeme, čo?

- Nevie. Mne nechýba nič, – hovorí muž, keď ju vezie z práce.

- Mne všetko.

Potom obaja mlčia. Niekedy sa ťažko hľadá dôvod na radosť.

– Tu si mal odbočiť!

– Nekomanduj.

– Prečo si ten respirátor nedáš dolu? Bojíš sa, že ťa nakazím?

– Zabudol som, – odloží muž respirátor...

– Neoblievaj sa tou kávu.

– Nerozkazuj stále.

– Čo bolo v robote?

– Nič.

– Vybral si mi ten kabát z čistiarne?

– Zabudol som.

– A zaplatil si malej spev?

– Večer to urobím, naozaj som nemal dnes čas.

– Keby sa začali nosiť skafandre, tebe by pomohli.

Pozri sa, čo máš na sebe...

– Možno aj tebe.

– Elastan, latex, lycra... Dobré, čo?

– Čo? To sú lieky? – nechápavo pozrie manžel.

– Nie. Zvykaj si.

– Teší ma!

– Ježišu, nemľaskaj, stále musíš niečo jesť a piť, šak ideme toľ za roh!

– Ty nemľaskaj!

– Pamätáš, Jurova babka nehovorila skafander, ale skapander!

– Čo máš s tými skafandrami? Mimo chodom, skapander by som si obliekol hneď.